

datum: 16-9-2020
projectnummer: 2179.0920

EU-Dienstenrichtlijntoets van beperking gebruik Nieuwstraat 95 te Budel CONCEPT

Context

Op het adres Nieuwstraat 95 te Budel is op dit moment Krimploopwinkel Verderest gevestigd. In het bestemmingsplan 'Kom Budel' heeft het perceel de bestemming 'Wonen' met de functieaanduiding 'Detailhandel'. De gemeente Cranendonck heeft hiermee (onbedoeld) elke vorm van detailhandel mogelijk gemaakt op het perceel. Om te voorkomen dat zich supermarkten op deze locatie vestigen, heeft de gemeente het (paraplu)bestemmingsplan 'Kom Budel en Kom Maarheeze, herziening supermarkten en parkeren' vastgesteld. In dat bestemmingsplan is geregeld dat op gronden met de functieaanduiding 'Detailhandel' geen supermarkt gevestigd mag worden.

De gemeente Cranendonck heeft aan DTNP gevraagd om deze beperking van de functieaanduiding te toetsen aan de Europese Dienstenrichtlijn.

Wij achten het niet nodig uitvoerig in te gaan op de inhoud en overwegingen van de Europese Dienstenrichtlijn en gaan ervan uit dat betrokkenen daarvan voldoende op de hoogte zijn. In deze notitie gaan wij achtereenvolgens in op de doelstellingen van de gemeente Cranendonck ten aanzien van detailhandel in hun gemeente, en specifiek Budel, en de rol die supermarkten daarin spelen. We sluiten af met een beoordeling van de specifieke situatie betreffende de Nieuwstraat 95.

Doelstellingen van de gemeente Cranendonck

Het detailhandelsbeleid van de gemeente Cranendonck is vastgelegd in een aantal documenten. Twee belangrijke betreffen de 'Detailhandelsvisie A2' van de A2-gemeenten Valkenswaard, Heeze-Linden en Cranendonck uit 2015, en de 'Regionale detailhandelsvisie' van de Metropool Regio Eindhoven (MRE) uit 2015. Beide visies hebben een vergelijkbare doelstelling:

"...het tot stand brengen van een evenwichtig en duurzaam detailhandelsapparaat, waarbij gestreefd wordt naar een maatschappelijk verantwoorde, samenhangende en op elk niveau van de voorzieningenhierarchie gezonde detailhandelsstructuur. We zetten in deze visie nadrukkelijk in op de centra, met perspectief voor een rendabele exploitatie van zaken, ook op de langere termijn. (Detailhandelsvisie A2, p. 34)

In de visie wordt het toekomstperspectief van het centrum van Budel als 'licht kwetsbaar' omschreven. "Het aanbod in het centrum heeft met bijna 12.000 m² wvo voldoende massa, maar ook hier is de leegstand aan de randen fors. De totale leegstand in het centrum is in de periode 2009-2014 opgelopen van 9 tot 15%, met name aan de randen. Als gevolg hiervan is het clusteren van de commerciële voorzieningen in het hart van het centrum de centrale uitdaging.

Budel profiteert van het dorpse en goed bereikbare, doch deels autovrije, karakter van het centrum. In combinatie met gratis parkeren en de gunstige ligging ten opzichte van het Belgische achterland zorgt dit zeker voor perspectief. Het centrum van Budel kan nog verder aan aantrekkelijkheid winnen voor bezoekers uit België en recreanten.

Kwetsbare punten (naast de leegstand) zijn de beperkte omvang van de supermarkten en de geïsoleerde ligging van Albert Heijn waardoor combinatiebezoek niet optimaal van de grond komt." (Detailhandelsvisie A2, p. 24)

"Gezien het belang van de supermarkten voor de vitaliteit van centra dient gestreefd te worden naar een zo compleet mogelijk (service en discount) aanbod in of aan de randen van de centra zodat de kans op combinatiebezoek met de overige voorzieningen zo hoog mogelijk is." (Detailhandelsvisie A2, p. 31)

"Daarnaast is het essentieel om te zorgen voor een goed basisvoorzieningsniveau. Dat betekent versterken wat sterk is en zorgen dat winkelgebieden toekomstbestendig zijn én het betekent niet meer investeren in kansarme gebieden." (Regionale detailhandelsvisie, p. 8)

De gemeente Cranendonck is verder actief bezig het centrum van Budel te versterken. Al sinds 2005 werkt de gemeente aan planvorming hiervoor, wat leidde tot de 'Centrumvisie Budel'. Eind 2016 werden de eerste contouren van de plannen gepresenteerd en er wordt nog steeds actief aan gewerkt. De plannen behelzen onder andere:

- "Een grootschalige herinrichting van het Capucijnerplein, de Deken van Baarsstraat en de Dr. Anton Mathijssenstraat;
- De realisatie van een nieuwe Jumbo Supermarkt aan de Dr. Anton Mathijssenstraat;
- De inrichting van het gebied naast het hervormde kerkje als openbaar park;
- De herontwikkeling van de voormalige Rabobank aan het Capucijnerplein;
- Herinrichting openbare ruimte;
- Ook het maatschappelijk hart van Budel, het gemeenschapshuis de Borgh, wordt volledig vernieuwd."

Boodschappencentra en de rol die supermarkten daarin hebben

Het beleid dat de gemeente Cranendonck voert, waarbij ingezet wordt op een sterk centrum van Budel, is beleid dat door veruit de meeste gemeenten in Nederland wordt gevoerd. Cranendonck (h)erkent nadrukkelijk ook het belang van supermarkten voor het toekomstig functioneren van het centrum van Budel. Er zijn weliswaar weinig specifieke cijfers voor het centrum van Budel beschikbaar, maar er is wel volop landelijke informatie beschikbaar waaruit het belang blijkt van supermarkten voor een dorpscentrum zoals dat van Budel. Gelet op de kenmerken van Budel en Cranendonck (zie bijlage 1) mag ervan uit worden gegaan dat algemene principes en cijfers ook van toepassing zijn op de situatie in Cranendonck en Budel.

Hieronder gaan wij in op diverse relevante algemene ontwikkelingen en principes, waaruit het belang van supermarkten voor dorpscentra blijkt. Waar mogelijk hebben wij dit aangevuld met specifieke lokale cijfers.

Polarisatie winkelgebieden

Het veranderende consumentengedrag is op dit moment duidelijk zichtbaar in de Nederlandse winkelstraten. De groei van online bestedingen in de detailhandel en de daarmee gepaard gaande afname van het fysieke winkelbezoek is met enige regelmaat voorpaginanieuws.

Uit grootschalige koopstromenonderzoeken onder consumenten in de Randstad (2016, 2018), Oost-Nederland (2019), Limburg (2019) en Noord-Brabant (2018) blijkt dat het online aanbod een bedreiging vormt voor alle typen winkelgebieden. Hoewel met name middelgrote centra veel gevolgen hebben van de ontwikkeling van internet gaan de gevolgen kleinere centra niet voorbij. Voor niet-dagelijkse aankopen verkiest de consument in toenemende mate het onbeperkte (en veelal goedkopere) aanbod op internet boven het fysieke aanbod in de lokale winkelstraat, waardoor er daar leegstand ontstaat.

Ook in de dagelijkse sector zijn online aanbod én bestedingen de afgelopen jaren toegenomen, maar tot op heden vindt zo'n 97% van de dagelijkse detailhandelsbestedingen nog altijd 'gewoon' plaats in het dorps- of wijkcentrum 'om de hoek'. Hoewel het marktaandeel van internet in de dagelijkse sector nu nog klein (circa 3%, over de situatie in Budel zijn geen gegevens bekend) is, stijgt dit wel snel. Het groeiende aandeel online boodschappenbestedingen kan verklaard worden door de komst van nieuwe aanbieders/formules (Picnic, Hello Fresh, etc.). Daarnaast zijn de bestaande supermarkketens zich, met nieuwe distributiecentra en bezorgdiensten, nog nadrukkelijker op de online verkoop gaan richten. Op termijn zal dit er toe leiden dat er minder dagelijks winkelvloeroppervlak nodig is.

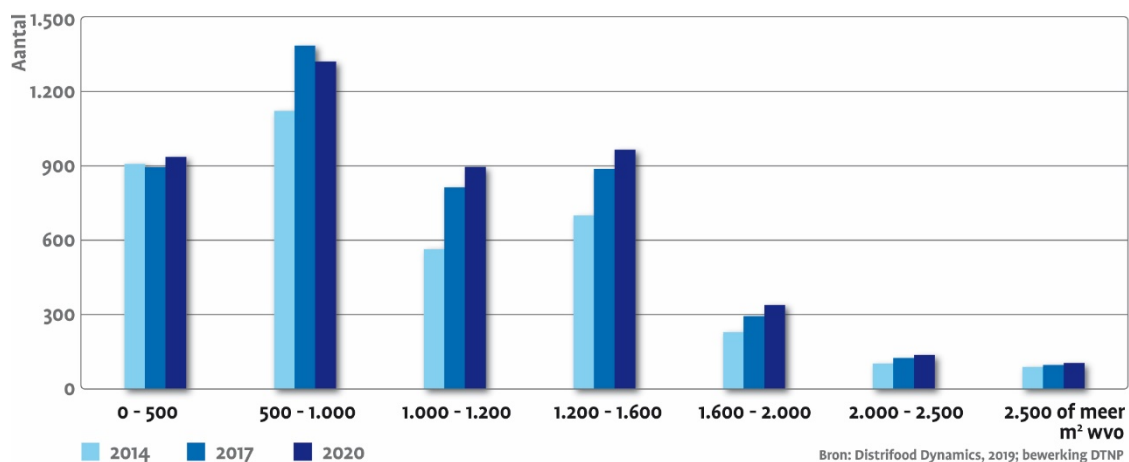
Gevolgen voor dorps- en wijkcentra

Lokale centra blijven tot op heden sterk in hun functie als laagdrempelige boodschappenlocatie. Kansen voor behoud van een zo uitgebreid mogelijk niet-dagelijks aanbod in kleinere centra liggen er vooral als de winkels meerwaarde weten te bieden ten opzichte van internet (bijvoorbeeld door een hoog serviceniveau of een sterke lokale oriëntatie) én goed aansluiten op de dagelijkse trekkracht van het centrum. Veel niet-dagelijkse winkelketens hebben hun vestigingsstrategie gewijzigd: er worden niet of nauwelijks nog nieuwe filialen in dorpen geopend. In (te) kleine verzorgingsgebieden worden zelfs filialen gesloten.

Supermarkten structuurbepalend

In de (reguliere) dorps- en wijkcentra zijn met name supermarkten structuurbepalend. Een moderne supermarkt (afhankelijk van de formule vanaf 1.000 à 1.200 m² wvo) trekt al gauw 10.000 bezoekers per week, veel meer dan elke andere voorziening in een dorp of wijk. Van die grote aantrekkingskracht kunnen andere winkels profiteren, mits de ruimtelijke inpassing van de supermarkt goed is (zie ook figuur p. 5).

Supermarkten worden gemiddeld steeds groter. Met name het aantal supermarkten van 1.200 tot 2.000 m² wvo groeit. Deze maat sluit goed aan op consumentenbehoeften (ruime opzet en assortiment), maar vraagt ook om een groter verzorgingsgebied per supermarkt (> 6.000 inwoners). Binnen een fijnmazige winkelstructuur betekent dit dat marges onder druk komen te staan en supermarkten elkaar verdringen. Partijen proberen daarom tijdig strategische posities in te nemen (bezoekgemak, bereikbaarheid, omvang, etc.) om zo hun concurrenten (op termijn) uit de markt te duwen ('eten of gegeten worden').

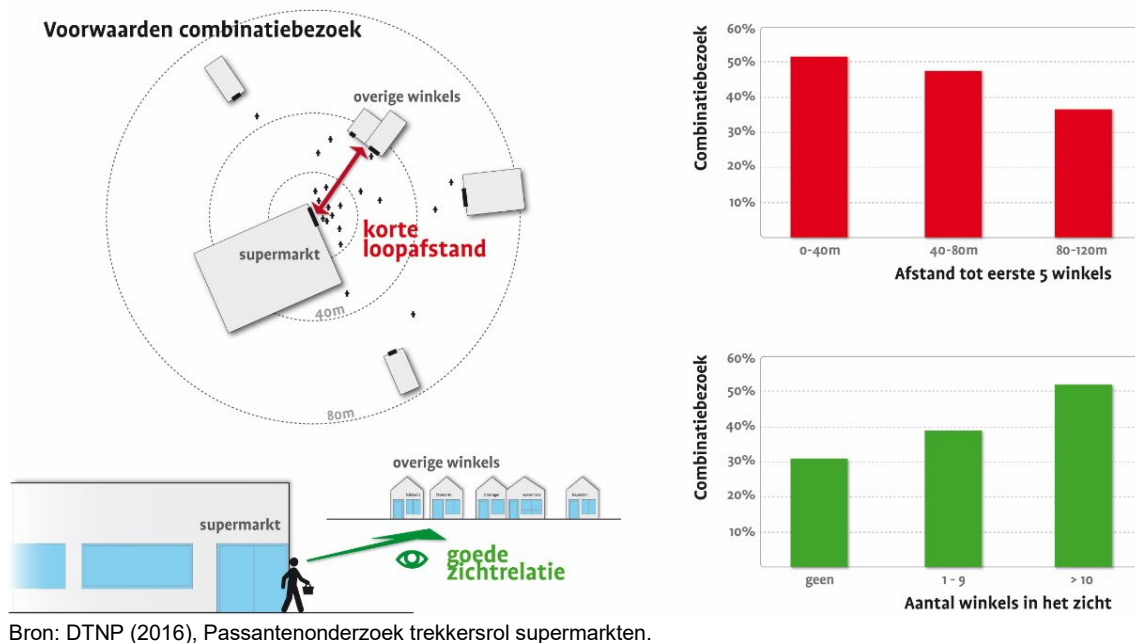

Belang van supermarkten voor centra

Uit onderzoek van DTNP onder 3.000 respondenten in 20 dorps- en wijkcentra, vele daarvan heel vergelijkbaar met Budel, blijkt dat de meeste bezoekers lokaal zijn en meerdere malen per week komen. De resultaten van het Koopstromenonderzoek in de MRE laten zien dat dit ook in Budel het geval is¹. In algemene zin combineert circa 44% van de respondenten uit het onderzoek van DTNP supermarktbezoek met een of meer voorzieningen in het centrum. De onderlinge afstand en zichtrelatie spelen hierbij een belangrijke rol. Het onderzoek toont aan dat combinatiebezoek toeneemt naarmate de winkels dichterbij de supermarkt liggen.

Daarnaast blijkt het combinatiebezoek toe te nemen als er meer winkels in het zicht van de ingang van de supermarkt liggen, zoals geïllustreerd in het figuur op de volgende pagina. Supermarkten hebben een steeds belangrijkere trekkersrol voor centrumgebieden. Zij zorgen de hele week voor grote aantallen passanten. Een goede ruimtelijke inpassing van supermarkten is dan ook cruciaal.

¹ Het Koopstromenonderzoek in de MRE (KSO) geeft geen informatie over herkomst van bezoekers in het centrum van Budel, maar wel over de herkomst van de bestedingen in het centrum van Budel. Hieruit blijkt dat 89% van de bestedingen aan dagelijkse artikelen en 79% van de bestedingen aan niet-dagelijkse artikelen afkomstig is van inwoners van Cranendonck. Uit aanvullend onderzoek naar bestedingen van de Belgische consument in onder andere Cranendonck, dat door Ik Onderneem! is uitgevoerd op het KSO, blijkt dat circa 8% van de bestedingen in Cranendonck afkomstig is van Belgen. Als deze indicatieve cijfers worden verrekend met de resultaten van het KSO, dan leidt dit er toe dat (indicatief) circa 17 à 18% (100% - (89% / 108%)) van de dagelijkse bestedingen in het centrum van Budel afkomstig is van bestedingen van buiten de eigen gemeente. Dit duidt op een primair lokale functie van het centrum van Budel.

Tabel 1 Herkomst van bestedingen in het centrum van Budel

	DAGELIJKS	NIET-DAGELIJKS
CRANENDONCK	89%	79%
WEERT	3%	5%
HEEZE-LEENDE	1%	2%
EINDHOVEN	1%	2%
VALKENSWAARD	1%	1%
NEDERWEERT	1%	1%
HELMOND	0%	1%
ELDERS	4%	10%
Bron: Rabobank/Koopstromenonderzoek MRE		
BELGIË	8%	
Bron: Ik Onderneem! (2018), Onderzoek naar de Belgische consument		

Vertaling naar de situatie in Budel...

Het winkelaanbod in het centrum van Budel is op dit moment ruim 11.000 m² wvo groot en bestaat uit bijna 50 winkels. Het dagelijkse winkelaanbod is met 10 winkels met een gezamenlijke omvang van circa 2.700 m² wvo relatief beperkt, met name doordat beide huidige supermarkten (Albert Heijn en Jumbo) relatief klein zijn (AH: 998 m² wvo; Jumbo: 879 m² wvo).

Het winkelaanbod in Budel is de afgelopen 10 jaar achteruitgegaan: in het centrum zijn bijna een kwart minder winkels dan in 2010 en het winkelvloeroppervlak is afgenomen met circa 1.300 m² wvo (-9%). Het doel van de gemeente Cranendonck is het centrum vitaal te houden. Een belangrijke manier waarop zij dat doet, is door in te zetten op behoud en versterking van het supermarktaanbod in het centrum van Budel. Verplaatsing van Jumbo, waarbij de supermarkt zal uitbreiden van circa 879 m² wvo naar een hedendaagse maat van circa 1.400

m² wvo² (een uitbreiding van circa 520 m² wvo) is daarin een eerste belangrijke stap. Ook voor Albert Heijn bestaan ideeën voor verplaatsing en uitbreiding, maar die zijn, zover bij ons bekend, in een minder ver gevorderd stadium. Wel is het beleid van de gemeente er op gericht medewerking te verlenen aan een dergelijk verzoek.

... en de gevolgen van een supermarkt aan de Nieuwstraat 95 te Budel

Het toestaan van een supermarkt aan de Nieuwstraat 95 staat op gespannen voet met het beleid van de gemeente. Niet alleen doordat het breekt met het algemene principe van de gemeente dat winkels worden geconcentreerd in het centrum van Budel, maar ook specifiek met de afwegingen die gemaakt zijn ten aanzien van supermarkten: die vormen in alle beleidsstukken van de gemeente en de regio de basis waarop het centrum draait.

In de voorgaande paragrafen hebben we laten zien dat deze laatste afweging van de gemeente (supermarkten zijn van cruciaal belang voor het centrum van Budel) ook met de laatste inzichten goed te motiveren is. Sterker nog, als gevolg van het zware weer waarin de hele detailhandelssector zich bevindt, is het belang van supermarkten in centrumgebieden groter dan ooit.

De conclusie die hier vervolgens ook aan verbonden kan worden, is dat dat elke ontwikkeling die géén bijdrage levert aan de doelstellingen van de gemeente, ongewenst is en niet effectief in het behalen van de doelstellingen van de gemeente. De ontwikkeling van een supermarkt buiten het centrum van Budel levert evident géén bijdrage aan het versterken van het centrum.

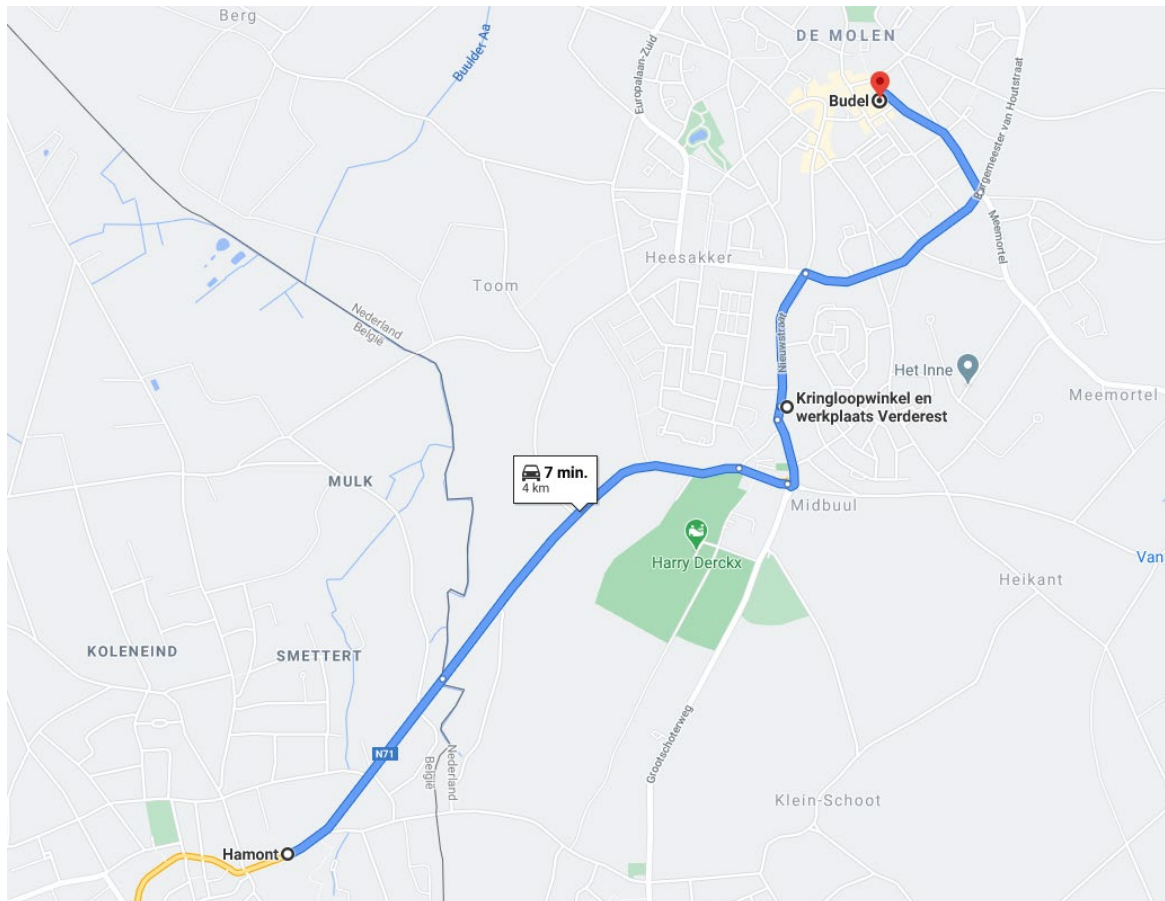
De afweging of er wel of geen marktruimte aanwezig is voor het toevoegen van een derde supermarkt maakt deze afweging niet anders (omdat de kwalitatieve argumenten ten aanzien van locatie doorslaggevend zijn). Indien er geen marktruimte aanwezig is voor uitbreiding van het supermarktaanbod, dan kan het toevoegen van een supermarkt buiten het centrum tot verdringing van een centrumsupermarkt leiden; indien er wél marktruimte aanwezig is voor uitbreiding van het supermarktaanbod, dan zou conform de doelen het centrum te versterken, dat ingezet moeten worden voor versterking van de centrumsupermarkten (zoals bijvoorbeeld gebeurt met de Jumbo-ontwikkeling) of voor toevoeging van een supermarkt ín of aan de rand van het centrum. Daar zou een derde supermarkt een trekkersfunctie voor de rest van het centrum vervullen. Ten overvloede merken we hierbij op dat de Nieuwstraat 95 niet in of aan de rand van het centrum van Budel ligt.

Potentieel groot verlies van Belgische klanten

Een aanvullende, maar niet minder belangrijke overweging bij de locatie Nieuwstraat 95 is de specifieke ligging aan de aanrijroute voor Belgen. Een relatief groot deel (8%-punt) van de toevloeiende bestedingen in het centrum van Budel (circa 17 à 18%) is afkomstig van Belgen. Er is geen informatie beschikbaar over het bezoekdoel van Belgen aan Budel en ook niet over de herkomst van de Belgische bezoekers. Het is echter veilig aan te nemen dat Belgen met name naar Budel komen om boodschappen te doen: die zijn in Nederland namelijk (veel)

² De supermarkt zal 1.800 m² bruto vloeroppervlak (bvo) groot worden. De verhouding tussen bvo en wvo wisselt tussen circa 1 : 0,75 à 0,8. Op basis van deze verhouding zal de supermarkt tussen de 1.350 m² wvo en 1.440 m² wvo groot zijn. We gaan derhalve uit van circa 1.400 m² wvo.

goedkoper dan in België. Deze Belgen zullen, onafhankelijk van het deel van het centrum dat ze bezoeken, altijd over de Nieuwstraat rijden. Op die route komen ze langs Nieuwstraat 95 (zie kaart). Als er een hedendaagse supermarkt op die locatie is gevestigd, dan kan dit voor deze Belgische consumenten betekenen dat ze het centrum van Budel helemaal niet meer bezoeken (want ze hebben hun boodschappen al gedaan). Dit kan een groot potentieel verlies van bestedingen opleveren voor het centrum van Budel.

Conclusies

Op basis van het voorgaande lopen we de verschillende toetsen van de dienstenrichtlijn door:

- **(Non-discriminatie):** geen sprake van en niet in het geding.
- **Noodzakelijkheid:** het beleid van de gemeente Cranendonck zet in op een sterk en vitaal centrum in Budel. Het centrum dient een groot en breed maatschappelijk belang.
- **Evenredigheid - effectiviteit:** supermarkten hebben een cruciale rol in het functioneren van dorpscentra, doordat zij elke dag van de week voor grote aantallen bezoekers zorgen. Geen enkele andere winkel of publieke voorziening in een dorp genereert dezelfde bezoekersaantallen. Andere winkels en voorzieningen kunnen van de grote bezoekersaantallen van supermarkten profiteren, mits de supermarkt goed in het centrum is ingepast. Met het beperken van de gebruiksmogelijkheid op de locatie Nieuwstraat 95 draagt de gemeente

Cranendonck niet alleen bij aan het behoud van de supermarkten in het centrum, maar ook aan het goed functioneren van die supermarkten. Dit is van belang voor het functioneren van het hele centrum. Geen medewerking verlenen aan een supermarkt aan Nieuwstraat 95 draagt daarmee effectief bij aan de beleidsdoelen van de gemeente.

- **Evenredigheid – niet verder dan nodig:** de beperking voor de Nieuwstraat gaat ook niet verder dan nodig. Sterker nog, het is de minst beperkende maatregel die de gemeente Cranendonck heeft kunnen opleggen. Van alle typen winkels die belangrijk zijn voor het wel en wee van het centrum van Budel zijn supermarkten het belangrijkste. Alleen dat type detailhandel heeft de gemeente Cranendonck op de locatie Nieuwstraat 95 uitgesloten. Het uitsluiten van supermarkten op die locatie kon op geen andere wijze geschieden (omdat het bestemmingsplan het enige juridisch bindende RO-instrument is waaraan de gebruiksmogelijkheid getoetst wordt). De gemeente Cranendonck had er ook voor kunnen kiezen elke vorm van detailhandel op de locatie Nieuwstraat 95 onmogelijk te maken (op het huidige gebruik na). De gemeente heeft echter gemeend in het onderhavige geval niet zo ver te hoeven gaan, omdat er nu slechts een initiatief voor een supermarkt voorligt. De gemeente heeft derhalve gekozen de voor dit moment minst vergaande maatregel te nemen die beschikbaar was.
- **Evenredigheid – coherent:** de gemeente Cranendonck voert al lange tijd beleid op versterking van het centrum van Budel. De ('pakket')acties die worden uitgevoerd in het kader van het centrumplan dragen daar in belangrijke mate aan bij. Zo wordt bijvoorbeeld een van de twee supermarkten in het centrum uitgebreid en staat de gemeente positief tegenover de uitbreiding van de tweede centrumsupermarkt.

Op basis van het voorgaande concluderen wij dat het besluit van de gemeente om geen supermarkten mogelijk te maken op de locatie Nieuwstraat 95 de toets van de Europese Dienstenrichtlijn doorstaat.

Bijlage 1

Effectiviteit: Cranendonck/Budel niet bijzonder of afwijkend

Voor het bepalen of de gemeente Cranendonck niet bijzonder of afwijkend is ten opzichte van andere gemeenten bestaat geen vastgestelde wijze van beoordeling. Hieronder gebruiken wij vijf verschillende indicatoren die van invloed kunnen zijn op haalbaar winkelaanbod, detailhandelsstructuren en detailhandelsbeleid: geografische kenmerken, demografische structuur, sociaal-economische structuur, toerisme en ruimtelijke detailhandelsstructuur.

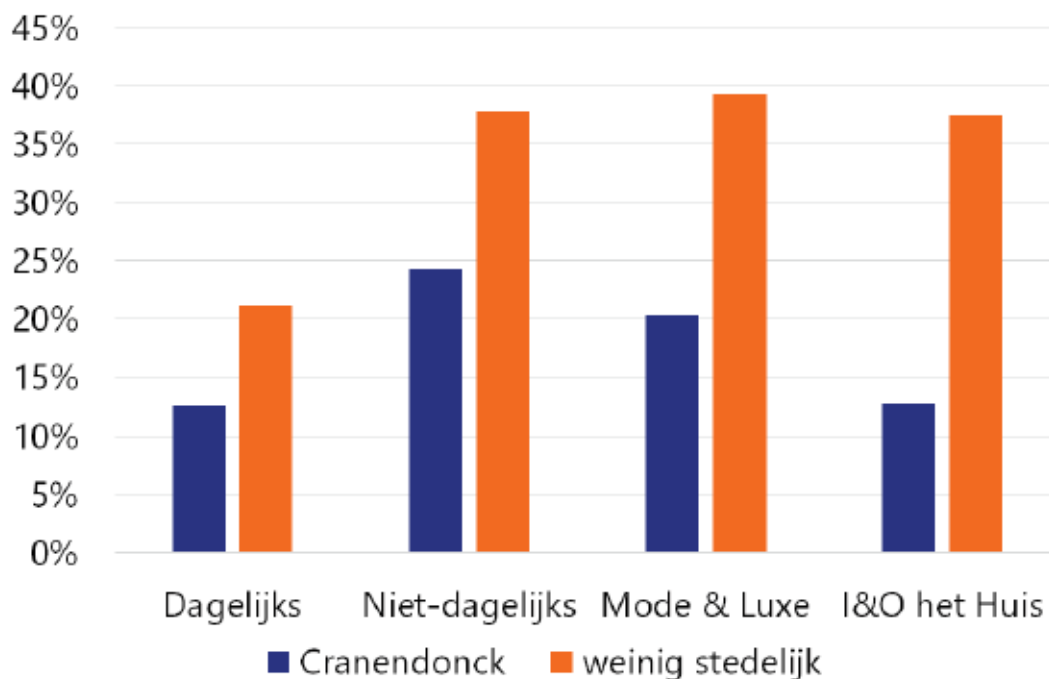
Geografische kenmerken

Ruimtelijke kenmerken kunnen van invloed zijn op haalbaar winkelaanbod, detailhandelsstructuren en -beleid (zie onder andere Randstad Koopstromenonderzoek 2016 en 2018). Het gaat daar onder andere over grote fysieke barrières. Voorbeelden van fysieke barrières die invloed hebben op het detailhandels- en voorzieningenaanbod zijn de Noordzee en de grote rivieren. Dergelijke fysieke barrières kunnen er in de praktijk bijvoorbeeld voor zorgen dat:

- een centrum slechts een beperkt verzorgingsgebied heeft. Hier is het voorbeeld van Den Haag treffend. Die gemeente heeft relatief weinig winkelaanbod, doordat de ligging aan zee ervoor zorgt dat er letterlijk maar een half achterland is.
- er sprake is van een zeer hoge koopkrachtbinding (oriëntatie van inwoners op winkelaanbod in de eigen gemeente). Hier is Texel een extreem voorbeeld. Voor de eilanders is er een relatief grote barrière om buiten de eigen gemeente aankopen te doen (behalve dan op internet uiteraard). Als gevolg hiervan heeft Texel een opvallend hoge koopkrachtbinding, zelfs in de niet-dagelijkse sector.

De gemeente Cranendonck heeft niet dergelijke grote fysieke barrières. Uiteraard ligt Cranendonck wel aan de grens met België en dat beïnvloedt detailhandelsbestedingen enigszins. Waar gemeenten zonder buitenlandse grens te maken hebben met toevloeiing van bestedingen uit omliggende gemeenten, komen deze toevloeiende bestedingen nu uit een ander land. Het KSO laat zien dat Cranendonck relatief weinig toevloeiende bestedingen (ca. 12 à 13%) heeft ten opzichte van vergelijkbare gemeenten (ca. 21%, zie grafiek op volgende pagina). Echter, als ook rekening wordt gehouden met de 8% toevloeiende bestedingen uit België, dan is de totale toevloeiing min of meer vergelijkbaar.

Figuur 14: Koopkrachttoevloeïng winkels gemeente Cranendonck (2014)

Bron: Rabobank.

Demografische structuur

De belangrijkste bepalende factor voor het winkel- en voorzieningenaanbod in de gemeente is de sociaal-economische en demografische structuur. Het aantal inwoners en hun gemiddelde inkomen bepalen in belangrijke mate het bestedingspotentieel en daarmee het winkel- en voorzieningenaanbod.

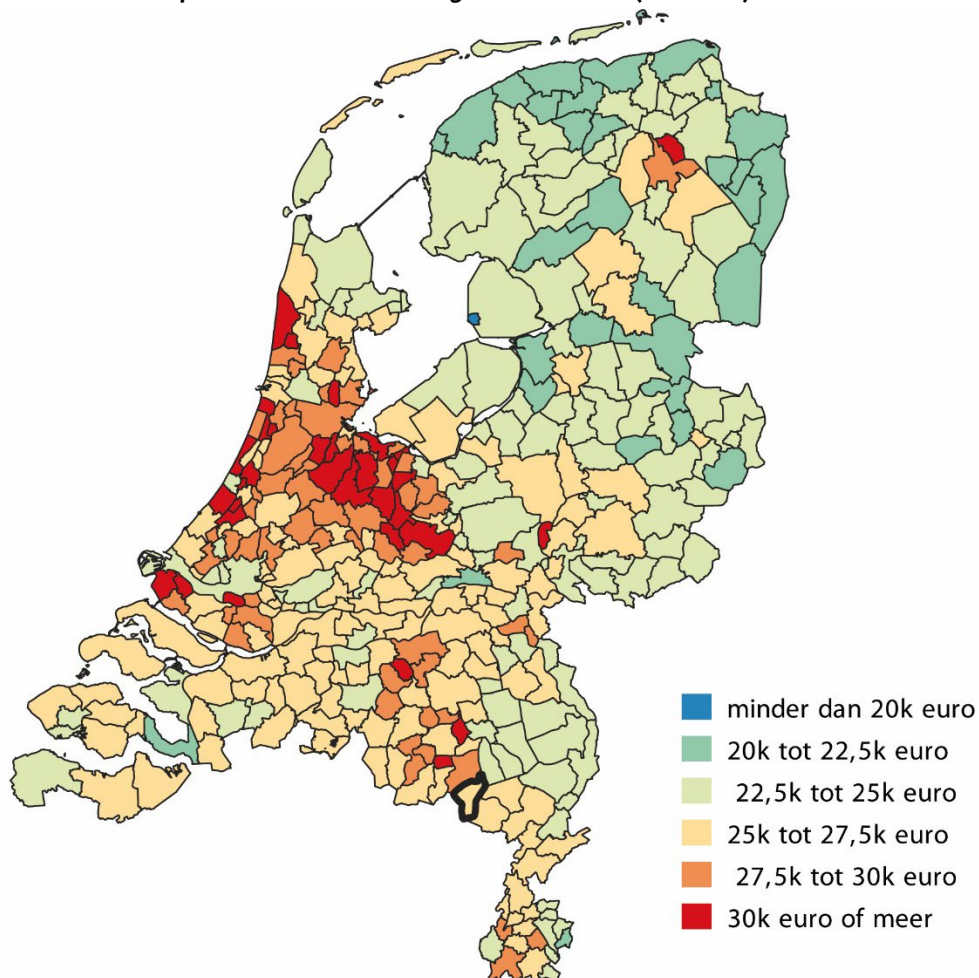
Cranendonck is een gemeente van vijf kernen, met in totaal 20.440 inwoners. Een van die kernen is Budel, met 7.805 inwoners. Op basis van kenmerken zoals het aantal inwoners en het aantal dorpskernen waaruit de gemeente bestaat, is Cranendonck een gemeente zoals er veel zijn in Nederland en Noord-Brabant.

Ook de demografische structuur van de bevolking van Cranendonck is niet bijzonder of sterk afwijkend van het Nederlands gemiddelde. De bevolking zal tot 2035 met circa 2,7% toenemen, in lijn met het Nederlandse en Brabantse gemiddelde.

Sociaal-economische structuur

Ook het gemiddelde inkomen in Budel (en heel Cranendonck) is niet uitzonderlijk. Op onderstaande kaart van het CBS is te zien dat Cranendonck een gemiddelde gemeente in Nederland (en Noord-Brabant) is wat betreft inkomensniveau. Sterker nog: het gemiddeld inkomen in de gemeente Cranendonck (€ 25.900,-) ligt op nagenoeg exact op het Nederlandse gemiddelde (€ 26.000,-)

Gemiddeld inkomen per inwoner Nederlandse gemeenten 2018 (bron: CBS)

Toerisme

Ook toerisme kan in sommige situaties grote invloed hebben op de bestedingen in winkels, en daarmee op de voorzieningenstructuur. Niet al het toerisme heeft ditzelfde effect. Het gaat vooral om weekendjes weg naar een (grote) stad, internationaal toerisme (zoals in Amsterdam), en binnenlandse vakantiebestemmingen (zoals het strand of Zuid-Limburg) die tot substantieel hogere (winkel)bestedingen kunnen leiden.

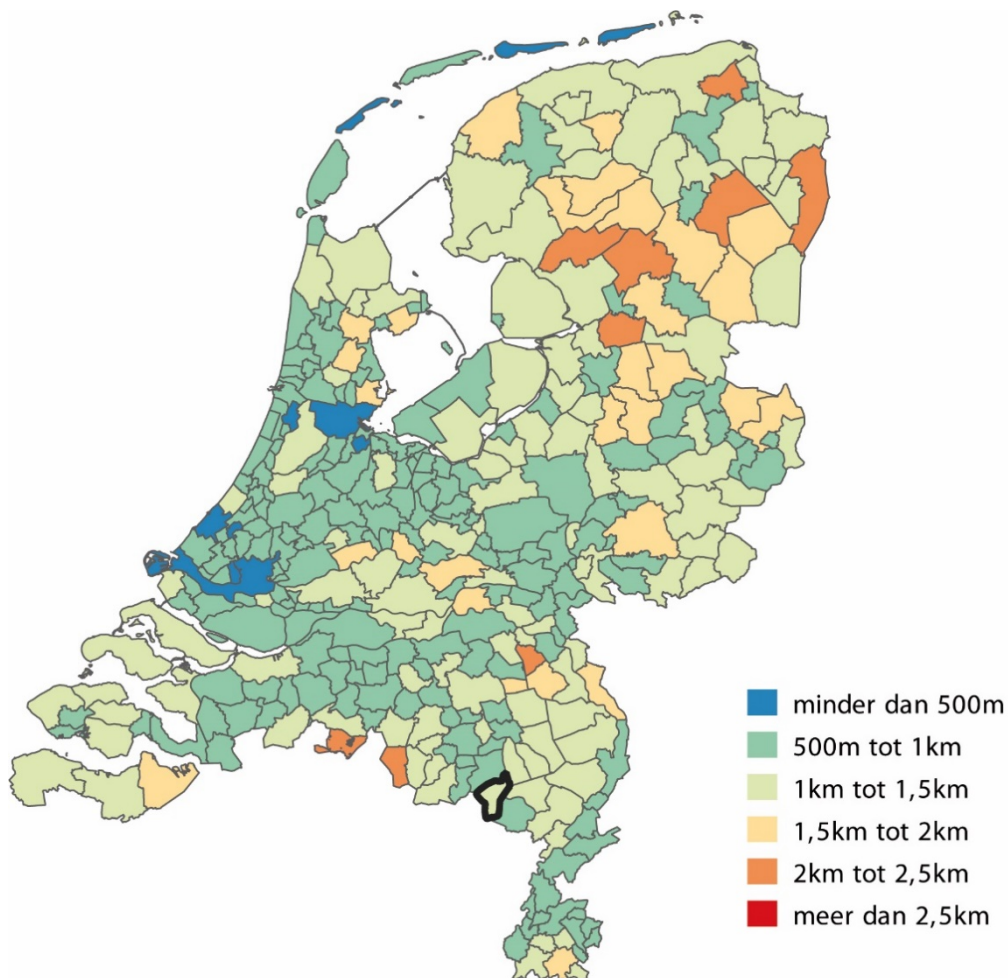
Het overige aanwezige toerisme bestaat voornamelijk uit dagrecreanten en verblijfstoeristen op enkele bungalowparken, campings en B&B's. Dergelijk toerisme is vrij gebruikelijk in Nederlandse en zeker in Brabantse en Limburgse gemeenten.

Ruimtelijke detailhandelsstructuur

In de gemeente Cranendonck hebben de dorpen Maarheeze en Budel een dorpscentrum met elk twee supermarkten. De regiopositie van Cranendonck is beperkt. Budel (en Maarheeze) hebben primair een verzorgingsfunctie voor de omliggende eigen kernen. Andere plaatsen en steden in de omgeving (o.a. Eindhoven en Roermond) hebben wel die regiofunctie en kunnen profiteren van veel toevloeiende bestedingen.

Ook de gemiddelde afstand tot een grote supermarkt is voor de bewoners van Cranendonck, met 1 tot 1,5 kilometer, niet uitzonderlijk ver of dichtbij.

Gemiddelde afstand tot grote supermarkt in Nederlandse gemeenten 2019 (bron: CBS)

Voor Cranendonck is de enige bijzonderheid dat het een grensgemeente is en zodoende profiteert van bezoekers uit België die gebruik maken van het assortiment en de lagere prijzen in Nederlandse supermarkten. De resultaten van het aanvullende koopstromenonderzoek van Metropoolregio Eindhoven (MRE) uit 2018 laat zien dat slechts een beperkt deel van de bestedingen in Cranendonck (8%) afkomstig is van bezoekers uit België. Deze toevloeiing van bestedingen compenseren de verder relatief lage toevloeiing van bestedingen.

Deelconclusie

Al met al is Cranendonck een heel gemiddelde gemeente. Uiteraard heeft de gemeente haar eigen kenmerken (ligging naast de Belgische grens) en DNA, maar die zijn allemaal niet zo extreem dat dit ertoe leidt dat algemeen geldende principes niet in Cranendonck van toepassing zouden zijn.